

Brüsszel, 2024.4.16.
COM(2024) 173 final

ANNEX 2

MELLÉKLET

a következőhöz:

**A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak,
az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának**

A schengeni rendszer helyzetéről szóló 2024. évi jelentés

2. MELLÉKLET

A schengeni értékelési és monitoringmechanizmus keretében azonosított bevált módszerek kompendiuma

A schengeni térség megfelelő működésének feltétele, hogy a tagállamok hatékonyan és eredményesen alkalmazzák a schengeni szabályokat. A schengeni értékelési és monitoringmechanizmus a schengeni vívmányok megfelelő végrehajtásának egyik legfontosabb biztosítója, amely nemcsak a sebezhetőségek időben történő észlelését teszi lehetővé, de a tagállamok által bevezetett bevált módszerek és innovatív megoldások azonosítását is.

A bevált módszerek kompendiuma a schengeni rendszer helyzetéről szóló 2024. évi jelentést kíséri, és a mostani a második kiadása a schengeni értékelési és monitoringmechanizmusról szóló új rendelet hatálybalépése óta. Mivel élő dokumentum, a kompendium előző változatában azonosított bevált módszereket, valamint a 2023-ban zajlott értékelésekben azonosított új és innovatív intézkedéseket egyaránt magában foglalja.

A bevált módszerek kompendiuma a schengeni vívmányok több vonatkozására – így a nemzeti schengeni irányításra, a külső határok igazgatására, a vízumpolitikára, a visszaküldésre, valamint a schengeni térségen belüli, például belső határokkal és belső biztonsággal kapcsolatos intézkedésekre – kiterjedő bevált módszerek széles körét fogja egybe. Célja, hogy betekintést nyújtson olyan innovatív stratégiákba, eszközökbe és intézkedésekbe, amelyekkel támogathatók a tagállami hatóságok a schengeni vívmányok végrehajtásában, és megkönnyíthető a kölcsönös tudásmegosztás. Ennek az együttes erőfeszítésnek a megerősítése érdekében elő kell mozdítani az ismeretek és a tapasztalatok további cseréjét az illetékes tanácsi szervek keretében. A kompendium már meglévő, a vonatkozó bizottsági vagy tanácsi ajánlásokban vagy kézikönyvekben ismertetett bevált módszereket hivatott kiegészíteni új meglátásokkal.

Ez a kompendium magyarázó jellegű, és nincs jogi kötőereje. Funkciója, hogy értékes forrásként szolgáljon a szakpolitikai döntéshozók, a bűnüldöző szervek tagjai és a schengeni térség zökkenőmentes és hatékony működésének biztosításában részt vevő többi érdekelt fél számára, ugyanakkor az értékelő csoportok által javasolt jövőbeli ajánlásokat kezelő korrekciós intézkedések lehetséges megoldásainak támogatására is szolgál. A kompendium az (EU) 2022/922 tanácsi rendelet 25. cikkében említett éves jelentés részét képezi.

NEMZETI SCHENGENI IRÁNYÍTÁS

1. Nemzeti stratégiák

Az európai integrált határigazgatás végrehajtása
<p>A nemzeti integrált határigazgatás irányítása</p> <ul style="list-style-type: none">
- Nemzeti szinten hét hatóságot – köztük a rendőrséget, a migrációs hivatalt és a vámigazgatást – tömörítő központ jön létre. Fő célja ellenstratégiák kidolgozása, korai előrejelzések és ajánlások kidolgozása. Ez az ideiglenes egységek munkája köré szerveződő állandó struktúra, és a helyi szintű taktikai és a miniszteri szintű stratégiai döntéshozatalt egyaránt szolgáló elemző termékek széles skálájával rendelkezik. Elemzéseit a rendőrség webplatformján keresztül minden határrendészeti egységhez eljuttatják. [<i>Németország, 2015</i>]
- A készenléti terv részletes eljárásokat tartalmaz különféle lehetséges válságforgatókönyvekre vonatkozóan, és egyértelmű szerep- és feladatköröket határoz meg minden illetékes nemzeti hatóság (így a rendőrség, a vámhatóság, a fegyveres erők és a bevándorlási hatóság) és a helyi érdekelt felek (például önkormányzatok és nem kormányzati szervezetek) számára. Az ilyen terveket európai támogatás kérésére és beépítésére vonatkozó eljárások egészítik ki. A készenléti tervezési kereten több vizsgálatot végeztek a válsághelyzetekkel kapcsolatos feladatkörrel rendelkező összes nemzeti hatóság bevonásával. [<i>Finnország, 2023</i>]
<p>Minőség-ellenőrzési mechanizmus</p> <ul style="list-style-type: none">
- A Belügyminisztérium létrehozta a külső határok európai és nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmusokra épülő nemzeti értékelési mechanizmusát. Ez a mechanizmus egybefogja a schengeni értékelési mechanizmus, a Frontex sebezhetőségi értékelése és a nemzeti értékelő látogatások ajánlásait. Ez utóbbinak része a Schengeni Információs Rendszer/SIRENE és a rendőrségi együttműködés kérdéseinek értékelése. [<i>Ausztria, 2020</i>]
- A nemzeti és uniós szintű határigazgatásra módszeresen alkalmazni kell az európai integrált határigazgatás teljes alkalmazási körére kiterjedő európai minőség-ellenőrzési mechanizmust. Az állandó nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmusnak része egy nemzeti értékelői csoport, amelyet a Frontex schengeni értékelőknek szervezett tanfolyamain képeznek ki. [<i>A nemzeti integrált határigazgatási stratégiák tematikus értékelése, 2020</i>]
Szervezetközi együttműködés
<ul style="list-style-type: none">
- Az integrált határigazgatási rendszerek hatékony működéséhez elengedhetetlenek tekinthető a különböző központi, regionális és helyi szintű nemzeti hatóságok közötti szoros és eredményes, intézményesített szervezetközi egyeztetés és együttműködés. Az érintett harmadik országok felségvizein és szárazföldi területein bevetett határőregységek – a tagállam hajóinak és repülőgépeinek fedélzetén – állandó közös tengeri és légi járőrszolgálatot biztosítanak, elektronikus eszközök – például az integrált külső felügyeleti rendszer (SIVE) – támogatásával. [<i>A nemzeti integrált határigazgatási stratégiák tematikus értékelése, 2020</i>]
- A hírszerzési információk azonos platformon keresztüli, hatóságok közötti megosztása hozzájárul egy olyan közös strukturált kép kialakításához, amely javítja az információmegosztás színvonalát, és támogatja a főbb érdekelt feleket intézményi küldetésük teljesítésében, elkerülve a párhuzamos erőfeszítéseket. [<i>Észtország, 2023</i>]

- **Közös nyomozóegység jött létre más nemzeti bűnüldöző hatóságok és a migrációs áramlással érintett öt másik uniós tagállam, valamint az Europol és a Frontex bevonásával. Ezzel lehetővé vált a hatékony és nagy sebességű információcsere, ezáltal pedig a gyors reagálás, valamint a migrációs áramlás lassítására és az embercsempészekkel szembeni fellépésre irányuló eredményes intézkedések meghozatala. A bűnügyi hírszerzési és nyílt forrású információk ennél az egységnél történő gyűjtése és összpontosítása, valamint a személyek keresztellenőrzése révén a közös nyomozóegység a jelenség általános kezelését támogató operatív központtá vált a külső határon. [Litvánia, 2023]**

2. Nemzeti képességek

Képzés
<p>Együttműködés a CEPOL-lal</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az európai bűnüldözési képzésben való összehangolt és aktív részvétel a rendőrség, a vámhatóság és a határőrség állandó irányítási struktúráján belüli szervezetközi együttműködés szerves részét képezi. A képzési igényeket rendszeresen megvitatják, nemcsak a Rendőrtiszti Egyetemen, hanem a határőrség és a vámhatóság képzési intézményeivel való állandó együttműködés keretében is. A CEPOL-tanfolyamokon való részvétel aránya magas, és bűnüldöző szervek tagjai nagy számban kapnak hozzáférést a CEPOL e-tanulási platformjához, a LEED-hez. A CEPOL-képzések szerepelnek a nemzeti éves rendőrségi, vámhatósági és határőrségi képzési tervekben, koordinálásukat a Rendőrtiszti Egyetem végzi, a rendelkezésre álló CEPOL-képzési helyek pedig az igények és a kompetenciák alapján oszlanak meg a bűnüldöző hatóságok között. Ezenkívül a CEPOL-képzési lehetőségekkel kapcsolatos tájékoztatás könnyen hozzáférhető a rendőrségi, vámhatósági és határőrségi intraneten. [Finnország, 2023]
<p>Visszaküldés</p> <ul style="list-style-type: none"> - A magasan képzett oktatók által lebonyolított kiterjedt képzési program, valamint a kíséret egy jól fejlett oktatói hálózattal támogatott, kidolgozott keretrendszere a Frontex előírásainak megfelelő, magas színvonalú kíséretet garantál. A képzésnek egyaránt van elméleti és gyakorlati része. Az elméleti rész a visszaküldési műveletekre, az alapvető jogokra, a jogi keretekre, a kommunikációra és a kulturális tudatosságra, valamint az orvosi szempontokra fókuszál. A gyakorlati rész során a tisztek megismerkednek a beavatkozási technikákkal és a korlátozási helyzetre vonatkozó képzéssel (első kapcsolatfelvétel, repülés előtti tájékoztató, beszállás, leültetés, mozgás a fedélzeten, engedély nélküli mozgás, étkeztetés, illemhely használatára vonatkozó eljárás és átadás). A gyakorlati feladatok repülőgép szimulátorban zajlanak, ami lehetővé teszi a reális helyzetekben történő tanulást. [Portugália, 2022] - Megállapodás jött létre az egyik légitársasággal légi járművek és szimulátorok rendszeres használatáról a kísérői állomány visszaküldési műveletekkel kapcsolatos képzése céljából, nemcsak operatív szempontból, hanem a visszaküldési műveletek során esetlegesen előforduló vészhelyzetek, például tüzesetek szimulálásához is. [Finnország, 2023]
<p>SIRENE-iroda</p> <ul style="list-style-type: none"> - A nemzeti rendőrség határozottan támogatta a jól megtervezett e-oktatási modulok kidolgozását, amelyek a pandémiás helyzetben különösen hatékonynak bizonyultak szinte minden érdeklődő végfelhasználó eléréséhez. Kifejlesztettek eszközöket a képzésen részt vevők előrehaladásának nyomon követésére is, és bevezettek ismereteket felelevenítő tanfolyamokat. Ez a Schengeni Információs

Rendszer végfelhasználói körében a lehetőségeket, a funkciókat és a követendő eljárásokat illetően átlagosan jó tudásszintet eredményezett. [Írország, 2021]

- **A Nemzeti Nyomozóiroda SIRENE-irodája a Schengeni Információs Rendszerről szóló új rendeletre összpontosító nemzeti online tanfolyamot hozott létre. A tanfolyam elméleti anyagokból és számonkérésből áll. Az online képzési csomag kötelező a rendőrök, a határőrök és a vámisztviselők számára, és a tanfolyam elvégzésének ellenőrzése és utókövetése biztosított. [Finnország, 2023]**
- **A SIRENE-irodán belül létrehozták a legkorszerűbb képzési központot, amely átfogó gyakorlati képzési lehetőségeket biztosít minden végfelhasználónak az összes nemzeti bűnüldöző hatóságnál. Az oktatási tevékenységek keretében gyakorlati foglalkozások zajlanak számítógépes laboratóriumokban, és rendelkezésre állnak a SIS-távtanulással kapcsolatos e-tanulási platformok, többek között a rendőrségi intraneten és CEPOL-tanfolyamok révén. A Rendőrakadémia rendszeresen együttműködik a rendőrség illetékes osztályaival, helyi egyetemekkel és nem kormányzati szervezetekkel annak érdekében, hogy a képzési program rendszeresen bővüljön naprakész tudnivalókkal, többek között a nemzeti rendőrségi együttműködés és a schengeni ügyek területén. Mindegyik illetékes nemzeti hatóságnak és rendvédelmi szervnek szóló, a Schengeni Információs Rendszerről, az automatizált ujjnyomat-azonosító rendszerről és SIRENE-ügyekről minden lényeges tudnivalót tartalmazó kézikönyvek teljes sorozata áll rendelkezésre a rendőrségi intraneten található e-könyvtárakban. [Ciprus, 2023]**
- **A nemzeti informatikai rendszer rögzíti a kiutasított harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó adatokat és okmányokat, így teljes képet ad a helyzetükről. A SIRENE-iroda feladata, hogy a más tagállamoktól nemzeti figyelmeztető jelzésekről kapott R-A SIRENE-formanyomtatványok kézhezvételekor a kiutasításra vonatkozó nemzeti figyelmeztető jelzéseket közvetlenül az idegenrendészeti hatóságok rendszereiben beutazási és tartózkodási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzésekkel alakítsa. Ugyanígy járhatnak el a határőrök akkor is, amikor a kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzés hatálya alá tartozó személyt az EU területének elhagyásakor azonosítják. [Észtország, 2023]**

Közös képzés más tagállamokkal

- **A tagállam a határ menti területeken való együttműködés javítása érdekében elfogadta a szomszédos országok rendőri szolgálataival való közös képzés koncepcióját. A közös képzések és más bűnüldöző hatóságok külföldi partnerségei például a Kétoldalú Együttműködési Bizottság munkájából eredeztethetők. A rendőrségi és vámügyi együttműködési központ is szervez közös képzéseket. [Németország, 2020; Spanyolország, 2022]**

Adatvédelem

- **A külföldön tartózkodó konzuli munkatársak számára jól kidolgozott adatvédelmi képzés, valamint adatvédelmi képzés létezik, amelyet a Külügyminisztérium adatvédelmi tisztviselőjével és az adatvédelmi hatósággal együttműködve szerveznek. [Csehország, 2019]**
- **Széles körű képzési koncepció a Schengeni Információs Rendszer nemzeti részének adatkezelője számára, különösen az e-oktatási modulok biztosítása és az új munkatársakra vonatkozó átfogó képzési stratégia. [Hollandia, 2021]**

- Az adatvédelmi hatóság vízuminformációs rendszerrel (VIS) és Schengeni Információs Rendszerrel (SIS) kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó munkatársai megfelelő, személyre szabott képzésben részesülnek. [*Hollandia, 2021*]
- **A Schengeni Információs Rendszerrel kapcsolatos adatvédelmi előírásokról az adatvédelmi tisztviselő által szervezett és a SIS nemzeti részénél és a SIRENE-irodán dolgozó személyzet és végfelhasználók számára tartott átfogó képzés, különös tekintettel az ismeretterjesztési erőfeszítésekre.** [*Olaszország, 2021*]
- **A vízumkiadási eljárással és a vízuminformációs rendszerrel kapcsolatos adatvédelmi előírásokról a Külügyminisztérium által – többek között az adatvédelmi tisztviselő hivatalának tevékeny közreműködésével – végfelhasználóknak, különösen a konzuli alkalmazottaknak a nagykövetségekre/konzulátusokra való kiküldetés előtt tartott személyzeti képzés és ismeretterjesztés.** [*Görögország, 2021*]

Berendezések

- Korszerű, személyre szabott műszaki eszközök – például táblagépek, okostelefonok és egyéb hordozható eszközök – használata, a rendőrség harmadik országbeli állampolgárok azonosítását célzó munkájának megkönnyítésére programozott külön szoftverrel annak gyors ellenőrzése érdekében, hogy a rendőrségi ellenőrzés alá vont harmadik országbeli állampolgárok jogosultak-e a tagállamban tartózkodásra. [*Svájc, 2018*]

Mobil eszközök

- A mobil eszközök jelentős elterjedése megnövelte a SIS-ben végzett keresések és találatok teljes számát. [*Csehország, 2019*]
- Olyan mobil eszköz használata, amely ellenőrzi az úti okmányok olvasható vizsgálati zónáját, megjeleníti és tárolja az okmányokból származó adatokat, valamint keres országos adatbázisokban és a SIS-ben. A lekérdező rendszerek meghibásodása esetén dokumentumolvasóval ellátott mobil eszközökkel lehet ellenőrizni az utasforgalmat a SIS használatával. [*Magyarország, 2019*]
- Mobil eszközöket alkalmaznak abból a célból, hogy a járőrök egy mobilalkalmazáson keresztül hozzáférjenek a releváns adatbázisokhoz. A felhasználóbarát és nagy teljesítményű mobil eszközök egyaránt képesek leolvasni a járművek rendszámát, valamint a személyazonosító okmányok géppel olvasható területét (MRZ). Fel vannak szerelve arcfelismerő funkciókkal is (azaz arcfelismerés céljára fényképeket küldenek egy központi adatbázisba). [*Magyarország, 2019*]
- A Schengeni Információs Rendszer lekérdezésére alkalmas mobileszközök biztosítása révén minden rendőr saját maga, tartózkodási helyétől függetlenül egyszerűen és gyorsan lekérdezést végezhet a rendszerben. [*Belgium, 2021*]
- Valamennyi megfelelő profillal rendelkező rendőrt felszereltek olyan okostelefonnal, amely közvetlen hozzáférést biztosít nemzet(köz)i adatbázisokhoz, és rendelkezik biztonságos kommunikációs alkalmazással. A nemzeti rendőrség mobil megoldást alkalmaz a hivatalon kívüli munkához. Mobileszközökről (táblagépeken, okostelefonokon és laptopokon) minden operatív rendőr lekérdezést végezhet nemzet(köz)i adatbázisokban (például személyazonosító okmányok, rendszámok és biometrikus adatok tekintetében). Az okostelefonnal beolvasott objektumokat – például rendszám táblákat – azonnal összevetik a központi adatbázissal. [*Hollandia, 2021*]

3. Nagy méretű informatikai rendszerek

Nemzeti alkalmazások

Figyelmeztető jelzések és lekérdezések

- Ha a SIRENE-iroda a nemzeti alkalmazás használatával hoz létre, frissít vagy töröl egy figyelmeztető jelzést, a kiadó/megkereső hatóság értesítést kap egy automatikus e-mailben. Ez leegyszerűsíti az eljárást, csökkenti a munkaterhet és javítja a különböző érintett hatóságok közötti információcserét. [Magyarország, 2019]
- A tagállam minden harmadik országból érkező járatról megkapja az utasadatokat, ezeket a határrendészeti központ állítja össze, és az adatok feldolgozása a nemzeti előzetes utasinformációs (a továbbiakban: API) rendszeren keresztül automatikusan történik. Az API-rendszer nemzeti adatbázisokból, „figyelőlistákból”, kockázatelemzésen alapuló profilokból, a SIS-ből és az ellopott és elvesztett úti okmányok (SLTD) adatbázisából áll. Egyezés esetén az üzemeltetők több adatbázisba betekinhetnek, és a nemzeti alkalmazás segítségével ellenőrizhetik az egyezést, és a figyelmeztető jelzésről további információkat (fényképek, ujjnyomatok, további részletek a „fogatosítandó intézkedésről” stb.) kaphatnak. A találati eredmény megjeleníti az azonosítókat, a „kérelem indokát” és a „fogatosítandó intézkedést”. A gyanúsított adatait és repülési adatait elküldik a gyanúsított elfogásáért felelős illetékes repülőtérnek vagy kikötőnek. [Hollandia, 2021]
- Valamennyi SIS lekérdező alkalmazás egyszerű lehetőséget biztosít (közvetlenül a végfelhasználó neve alatt egy kis piros gombbal) az irodánként (irodakód szerint) létrehozott SIS figyelmeztető jelzések adatminőségi figyelmeztetéseire vonatkozó adatok megtekintésére, ami egyszerű mód lehet a nemzeti SIS figyelmeztető jelzéseiben lévő hibák kijavítására. [Olaszország, 2021]
- **A tűzfegyver-tulajdonosok mellett az importőröknek és a kereskedőknek is be kell jegyeztetniük az összes behozott tűzfegyvert a rendőrségi nyilvántartásba, ugyanazokkal az automatizált lekérdezésekkel. 2022 augusztusa óta kötelező olyan fényképeket feltölteni a tűzfegyverekről, amelyeken minden rendelkezésre álló megjelölés és sorozatszám látható. Ezzel biztosítható, hogy a fényképek csatolhatók legyenek a figyelmeztető jelzésekhez, ha valamely fegyvert beviszik a Schengeni Információs Rendszerbe.** [Litvánia, 2023]
- **A rendőrök és egyéb végfelhasználók által a Schengeni Információs Rendszer lekérdezéséhez használt központi keresőalkalmazás rendkívül egyértelmű és felhasználóbarát, és jól láthatóan megjeleníti a kapcsolt figyelmeztető jelzéseket. Az alkalmazásban zökkenőmentesen lehet átváltani a kapcsolt figyelmeztető jelzésre.** [Finnország, 2023]

Találat bejelentése

- Számos gyakorlat létezik a SIRENE-iroda találatokról való automatikus értesítésének biztosítására. Így különösen:
  - A második vonalbeli tiszt képernyőjén a találatra vonatkozó információk azonnali megjelenítése, ahogy az első vonalban rögzítésre kerül. A SIRENE-iroda határőrei a határőr-alkalmazáson keresztül is kapnak információkat a találatokról. [Lengyelország, 2015]
  - Ha az Országos Közúti Járműügynökségnél találat van, a SIRENE-iroda erről automatikus e-mail-értesítést kap. Ez lehetővé teszi a SIRENE-üzemeltető számára a találat ellenőrzését és a kapcsolat felvételét az Ügynökséggel, ha az nem kezdeményezett kapcsolatfelvételt. [Luxemburg, 2016]

- A határalkalmazás rendelkezik a SIRENE-iroda ügykezelőjével történő közvetlen „csevegés” funkcióval, amely belső találatjelentési formanyomtatvány kiküldésekor lehetővé teszi a SIRENE-irodával való azonnali közvetlen kapcsolatfelvételt. [Horvátország, 2018]
  - A nemzeti alkalmazás lehetővé teszi a végfelhasználó számára, hogy azonnali üzenetet küldjön (azaz az első vonalból a második vonalba) a találat további részleteinek megadása érdekében. [Finnország, 2018]
- Minden végfelhasználó számára elérhető egy szabványos találatjelentési formanyomtatvány. A végfelhasználók ehhez a formanyomtatványhoz közvetlenül hozzáférhetnek a SIS állami szintű lekérdezésére használt alkalmazásokon vagy a szövetségi rendőrség fájlkezelő rendszerén keresztül. A találati formanyomtatvány interaktív, a legördülő menüben megadott értékek segítségével egyszerűen kitölthető. A formanyomtatvány azonosítja a szabad szöveges mezőkbe beírt hibás információkat is. [Németország, 2020]
  - A repülőtéren a határőrök a vámossal együttműködve hatékony utókövetési eljárást alakítottak ki a rejtett ellenőrzésre vonatkozó figyelmeztető jelzésekkel kapcsolatos találatokra. Amikor a határőrök észlelik, hogy a SIS az utas rejtett ellenőrzését kéri, ezt diszkréten jelzik a vámtiszteknek. [Franciaország, 2021]
  - **A nemzeti alkalmazás a Schengeni Információs Rendszer figyelmeztető jelzéseivel kapcsolatos találatjelentési formanyomtatványt biztosít a végfelhasználók számára, a figyelmeztető jelzésből rendelkezésre álló összes adattal előre kitöltött sablonnal. A végfelhasználók kitöltik a találatra vonatkozó mezőket, és közvetlenül a SIRENE-irodának küldik a formanyomtatványt, a kapott e-mail-üzenet HTML-formátumú, így közvetlenül SIRENE-formanyomtatvánnyá alakítható. A kikérdezéshez használt kérdéseket a rendszer előre kitölti a találatjelentési formanyomtatványon. Ezzel biztosítható a kiváló adatminőség és a valós idejű találatjelentés.** [Litvánia, 2023]
  - **Hatékony eljárás működik annak jelentésére, hogy a kiutasítási határozat hatálya és kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzés hatálya alá tartozó személy elhagyta a schengeni térséget. Ilyen esetekben a találatot jegyző határőrség közvetlenül az Idegenrendészeti Hivatal által használt alkalmazásba rögzíti a távozást. A SIRENE-iroda törli a kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzést, és munkaidőn kívül bevezeti a beléptetési tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzést, amikor megkapja a távozásról szóló tájékoztatást másik schengeni tagállamtól vagy a nemzeti nagykövetségektől vagy konzulátusoktól. Kitoloncolás esetén a kitoloncolást végrehajtó helyi rendőri egységek is közvetlenül a rendszerben rögzítik ennek tényét. Ez az eljárás a visszaküldési politika eredményes nemzeti szintű irányítását szolgálja, egyúttal azt is biztosítja, hogy a beléptetési tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzést haladéktalanul bevezessék a Schengeni Információs Rendszerbe, amikor a kiutasítási határozatot beutazási tilalom kíséri.** [Finnország, 2023]

Figyelmeztető jelzés létrehozása

- A SIRENE munkafolyamatban figyelmeztető üzenetet hoztak létre abból a célból, hogy emlékeztesse a hatóságokat a biometrikus adatok felvitelének szükségességére, ha azok rendelkezésre állnak a figyelmeztető jelzés létrehozásakor. [Hollandia, 2021]
- Amikor a nemzeti alkalmazáson keresztül hoznak létre SIS figyelmeztető jelzéseket, a rendszer azokhoz automatikusan hozzáadja a korábbi rekordokból származó adatokat. A fényképek az új figyelmeztető

jelzésbe csatolásra kerülnek, és a személyazonosságra vonatkozó adatok automatikusan beilleszthetők. [Franciaország, 2021]

- **A kiváló adatminőség és nagy fokú automatizáltság két eljárás révén biztosított a körözött személyek nyilvántartásában. Az első keretében állampolgárra vonatkozó figyelmeztető jelzés létrehozásakor a nyilvántartás automatikusan ellenőrzi, hogy van-e jármű vagy tűzfegyver az illető személy nevében a nemzeti adatbázisokban, és automatikusan felkínálja a végfelhasználónak a lehetőséget, hogy a tárgyat feltüntesse a figyelmeztető jelzés mellékleteként, amit a végfelhasználónak jóvá kell hagynia. A második keretében lakosra vonatkozó figyelmeztető jelzés bevitelkor a nyilvántartás előre kitölti és importálja az alfanumerikus adatokat (köztük a személyazonosító okmány adatait) a figyelmeztető jelzésbe a nemzeti nyilvántartásokból (a személyazonosító okmány fényképe nem automatikus, manuálisan kell megadni, ha rendelkezésre áll). Ezenkívül, amikor olyan személyre vonatkozóan készül kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzés a nemzeti alkalmazásban, akinek személyes adatai szerepelnek a nemzeti nyilvántartásokban, akkor a nemzeti alkalmazás az alfanumerikus és biometrikus adatokat is importálja a figyelmeztető jelzésbe (a személyazonosító okmány másolati példányával együtt, ha rendelkezésre áll). [Litvánia, 2023]**

Nemzeti SIS, nemzeti VIS és informatikai rendszerek

- Riasztási rendszer áll rendelkezésre a rendellenességek azonnali jelzéséhez. A megfigyelő eszköz rendellenesség esetén e-maileket küld a rendszergazdáknak. [Olaszország, 2016]
- A biztonsági műveleti központ a teljes rendőrségi hálózat felhasználói szintű biztonságát figyeli, és észleli az esetleges támadásokra utaló anomáliákat. Amikor a biztonsági műveleti központ gyanús használatot észlel, az operatív központnak be kell avatkoznia az esetleges rendellenesség ellenőrzése céljából. A lekérdezést végző végfelhasználók „atipikus viselkedésének” aktív nyomon követése lehetővé teszi számukra a Schengeni Információs Rendszer nem megfelelő használatára utaló jelek azonosítását és az esetleges adatbiztonsági kockázatok megelőzését. [Hollandia, 2021]
- A nemzeti vízuminformaticai rendszerben a sürgős kérelmek (pl. olyan esetekben, amikor a kérelmezőnek a kérelem benyújtását követően nagyon rövid időn belül utaznia kell, például egy közeli családtag kórházi kezelése esetében) állandó jelölést kapnak. Emiatt a sürgős kérelmek könnyen beazonosíthatók, és vizsgálatuk is könnyen prioritizálható. [Málta, 2022]
- **Az eu-LISA által készített havi adatminőségi jelentéseket a Schengeni Információs Rendszer nemzeti irodájában fogadják, majd előszűrik, hogy csak azokat a figyelmeztető jelzéseket tartalmazzák, amelyeket a SIRENE-irodának ellenőriznie kell és/vagy az adott figyelmeztető jelzést létrehozó végfelhasználónak továbbítania kell. A lehetséges hibák kétszintű ellenőrzésével nagymértékben biztosítható a hatóságok által a Schengeni Információs Rendszerbe bevitt adatok jó minősége. [Litvánia, 2023]**
- **A nemzeti SIS-alkalmazás jól látható módon, a figyelmeztető jelzés elején piros betűkkel kiemelve jeleníti meg az „Azonnali jelentés” és a „Személyazonossággal való visszaélés” szöveget. E szöveg megjelenítésének köszönhetően a végfelhasználó azonnal tudomást szerez a helyzetről a figyelmeztető jelzés sürgősségét, összetettségét és érzékenységét illetően. [Ciprus, 2023]**
- **A vízumkérelem-feldolgozási informatikai infrastruktúra nagyban megkönnyíti a vízumkérelmek biztonságos benyújtását és elbírálását, ezzel korlátozva a külső szolgáltatóktól való függést a rendszerek irányítása és ellenőrzése tekintetében. Először is a Külügyminisztérium honlapján**

elérhető a vízumkérelmek mintegy 80 %-ánál használt online vízumkérelmi formanyomtatvány, amelyhez a különböző mezőkbe írandó adatokról hasznos magyarázatokat tartalmazó, számos nyelven rendelkezésre álló „útmutató” is tartozik. A folyamat végén lehetőség van ellenőrzőlistát létrehozni a kérelem benyújtásának helyétől és az utazás céljától függően szükséges támogató dokumentumokról. Másodszor a külső szolgáltató számára fejlesztett adatbeviteli rendszerrel nyilvántartásba vehetők és biometrikus adatokkal és szkennelt támogató dokumentumokkal kombinálhatók a kérelmek, a rendszert pedig teljes egészében a nemzeti hatóságok kezelik. Végezetül a kérelmek elbírálására és döntéshozatalra szolgáló „központi” kérelembiztosítási rendszer magától értetődő, felhasználóbarát felülettel rendelkezik, amelyen keresztül a döntéshozók könnyedén megkereshetik a konzulátusokat, a külső szolgáltatókat, a határőröket és a rendőrséget egy adott kérelemmel kapcsolatosan. A VIS Mail felhasználóbarát módon beépült a rendszerbe, és a rendszer különféle analitikai és statisztikai eszközzel rendelkezik. A rendszer naplókezelési és -ellenőrzési funkciója értesítést küld a minisztérium támogató csoportjának az adatokat kezelő felhasználók szokatlan tevékenységeiről. [Finnország, 2023]

Adatvédelmi előírások a Schengeni Információs Rendszer nemzeti részére (N.SIS) vonatkozóan

- Az N.SIS-t kezelő hatóság érintetteknek szóló válaszai különböző nyelveken érhetőek el. [Dánia, 2017]
- Az N.SIS-t kezelő hatóságok fogadják a tagállamok nyelvétől eltérő nyelveken benyújtott, az érintett jogaival kapcsolatos kéréseket. [Litvánia, 2018]
- Az N.SIS adatkezelő adatvédelmi tisztviselője átfogó bejelentési szabályzatot hozott létre az adatvédelmi incidensekre, amely tartalmaz eljárásokat, eszközöket és a személyzetnek szóló utasításokat. [Németország, 2020]
- A személyes adatok védelme nyomon követésének decentralizált struktúrája, amelyben a rendőrség minden egységében elérhetőek a személyes adatok védelmével kapcsolatos kapcsolattartók, míg az általános felügyeletet két adatvédelmi tisztviselő (DPO) látja el. [Hollandia, 2021]
- A Bűnügyi Rendőrség Központi Igazgatóságának Adatvédelmi Irodája az N.SIS esetében is komoly erőfeszítéseket tett az adatvédelem és az adatbiztonság erősítése érdekében, többek között adatvédelemmel és információ-/kiberbiztonsági kérdésekkel kapcsolatos szabályzatok kialakításával, információbiztonsági és adatvédelmi irányítási rendszer meghatározásával és ellenőrzésével, valamint az adatvédelmi ismeretterjesztéssel és képzéssel kapcsolatos elszámoltathatóság révén. Az adatvédelmi tisztviselő felelős a sérülékenység-menedzsmentért, a sebezhetőségi értékelési tevékenység koordinálásáért, valamint kockázatelemzés és ellenőrzés végzéséért; proaktív és kollaboratív módon együttműködik az adatkezelővel, például az incidensek haladéktalan és eredményes kezelését lehetővé tevő Kiberbiztonsági Műveleti Központ létrehozására irányuló projekttel összefüggésben. [Olaszország, 2021]
- A rendőrség átfogó szabályzatokat készített az információbiztonságra és az adatvédelmi incidensek bejelentésére vonatkozóan, mely szabályzatok eljárásokat, eszközöket és a személyzetnek szóló utasításokat, valamint ügymenet-folytonossági dokumentumokat tartalmaznak. [Norvégia, 2022]
- A Nemzeti Rendőri Testület által végzett felhasználóengedélyezés-kezeléssel megelőzhető a személyes adatokhoz való jogosulatlan hozzáférés. A beosztás vagy a feladatkör megváltozásával járó helyzeten túlmenően a felhasználó felettése évente ellenőrzi és értékeli, hogy beosztottjainak felhasználói engedélyei megfelelők-e, és szükség esetén belső eljárást indít a naprakésszé tételük céljából. A felelős rendszerkoordinátornak évente ellenőriznie kell, hogy az érdekképviselési

csoporthoz és külső személyeknek adott felhasználói jogosultságok megfelelők és naprakészek. [Finnország, 2023]

Adatvédelmi előírások a vízumkiadási eljárásra/vízuminformációs rendszerre vonatkozóan

- Az N.VIS-t kezelő hatóságok elfogadják a tagállamok nyelvétől eltérő nyelveken benyújtott kéréseket. [Litvánia, 2018]
- Az Európai és Nemzetközi Ügyek Minisztériumának sokoldalú (rendszeres és átfogó) megközelítése a vízumfolyamat vízuminformációs rendszer keretében történő ellenőrzésére. [Ausztria, 2020]
- Az N.VIS adatkezelő konzulátusok és külső szolgáltató felügyeletével kapcsolatos kiterjedt tevékenysége, az adatbiztonsági és adatvédelmi kérdésekre is kiterjedően. Az elmúlt években az N.VIS adatkezelője számos önellenőrzést végzett. [Spanyolország, 2017; Olaszország, 2021]
- **A Külügy-, Európai Unió és Együttműködési Minisztérium adatvédelmi tisztviselője közreműködik a vízumkiadási eljárás minisztériumi ellenőrzéseiben, és általában véve meghatározó szerepe van a vízumkiadási eljárás számos adatvédelmi vonatkozását illetően.** [Spanyolország, 2022]
- Egy automatizált szoftvereszköz kiterjedt naplóellenőrzést végez az incidensek naplófájlokban történő észlelése érdekében. [Dánia, 2022]
- **A Külügyminisztérium informatikai rendszerében kialakított, biztonsági incidensek és események nyomon követésére szolgáló megoldást számos előre meghatározott szabállyal tervezték, amely alapján a rendszer riasztást küld, és e-mailben értesíti a Minisztérium VISA-támogató csoportját, ha a C-VIS rendszerben adatokat kezelő felhasználó részéről szokatlan tevékenységet észlel. Mivel a VISA rendszer naplóban rögzíti a VISA és a C-VIS rendszerben a hozzáférési jogosultsággal rendelkező összes végfelhasználó hatóság által végzett mindennemű adatkezelést, a naplóellenőrzés mindezekre a hatóságokra is kiterjed. A Minisztérium adatvédelmi csoportja bevált eljárással rendelkezik az adatvédelmi incidensek vizsgálatára és a szükséges további lépések felmérésére, így többek között az adatvédelmi hatóság értesítéséhez rendelkezésre álló időkeretre vonatkozóan.** [Finnország, 2023]

SIRENE-iroda

SIRENE-eljárások

- Az Ügyészségnél működik egy ügyeletes referatúra, amely éjjel-nappal elérhető a SIRENE-irodától érkező felkérésekre. [Dánia, 2017]
- Nagyszabású rendőrségi műveletek során a SIRENE munkatársainak bevonása a helyszíni tevékenységekbe. [Svájc, 2018]
- A személyazonossággal való visszaélés áldozatainak számára a nemzeti eljárásoknak megfelelően tanúsítványt állítanak ki. [Dánia, 2022]
- Lehetőség van a Schengeni Információs Rendszerből a SIRENE munkafolyamat-rendszeren keresztül ujjnyomatok továbbítására a nemzeti automatizált ujjnyomat-azonosító rendszerbe, és automatikus találat/nincs találat jelzés lekérésére. Ez a folyamat csak akkor indul el, ha a SIRENE munkafolyamati

rendszerben ügyszeret hoznak létre. A jogszabályokkal összhangban az eljárás nem foglalja magában a SIS ujjnyomatainak a nemzeti AFIS-ben való tárolását. [Írország, 2021]

- **A rendőrség biztonságos belső hálózatához kapcsolódó összes illetékes hatóság külön hivatalos postafiókkal rendelkezik, amelyet információcserére használ. Az incidensekről készült összes rendőrségi jelentés látható minden, külön postafiókkal rendelkező iroda számára, így azon SIRENE-tisztviselők számára is, akik a rendelkezésre álló adatbázisokban – köztük a SIS-ben – proaktívan keresik az incidensben érintett összes uniós és harmadik országbeli állampolgárt. E lekérdezések eredményeképpen, egyezés esetén a SIRENE-iroda haladéktalanul felveszi a kapcsolatot az ügyel foglalkozó rendőrkapitánysággal (amely az incidenst jelentette), és további intézkedést kér a figyelmeztető jelzés hatálya alá tartozó személlyel kapcsolatban. A SIRENE-iroda által kialakított proaktív megközelítésnek köszönhetően nincs elmulasztott találat a SIS-ben végrehajtott lekérdezések során.** [Ciprus, 2023]

A SIRENE munkafolyamati rendszere

- Az esetkezelési alkalmazásokban, ha egy álnevet, személyazonossággal való visszaélést és/vagy hivatkozásokat tartalmazó figyelmeztető jelzésre van találat, egy előugró ablak kiemeli a releváns információk jelenlétét. Ez az értesítés ténylegesen megoldja a különböző tagállamokban használt lekérdezési megoldások egyik leggyakoribb problémáját: az információ végfelhasználó számára való láthatóvá tételének nehézségét. [Magyarország, 2019]
- A SIRENE munkafolyamat-rendszer előre meghatározott kulcsszavak alapján automatikusan ellenőrzi az összes nemzetközi csatornáról beérkező minden üzenetet (beleértve a SIRENE-formanyomtatványokat is). A formanyomtatványokon szereplő személyes adatok automatikusan összevetésre kerülnek a csatlakoztatott adatbázisokkal. Az említett szűrés pozitív eredményei „hot hit” jelölést kapnak annak jelzésére, hogy ezeket a formanyomtatványokat prioritásként kell kezelni. Ennek a megoldásnak köszönhetően a SIRENE-iroda elmaradások nélkül, eredményesen tudja kezelni a beérkező kéréseket. [Liechtenstein, 2021]
- A munkafolyamati rendszernek számos hasznos funkciója van – többek között a végfelhasználók közvetlen üzenetet küldhetnek és kaphatnak –, a leggyakrabban használt funkciókra pedig gyorsbillentyűk állnak rendelkezésre. [Írország, 2021]
- A személyekre vonatkozó beérkező „A” és „M” formanyomtatványokat (amelyeket előírt eljárás hiányában az európai elfogatóparancsokkal és kiadatási kérelmekkel, valamint egyéb kiegészítő információkkal kapcsolatos információcserére használnak) automatikusan feldolgozzák a SIRENE ügyviteli rendszerben, amely automatikusan továbbítja a terrorizmussal kapcsolatos figyelmeztető jelzésekre vonatkozó, beérkező formanyomtatványokat a Dán Biztonsági és Hírszerző Szolgálatnak. [Dánia, 2022]
- A tisztek által készített SIRENE-formanyomtatványokon előre ki vannak töltve a figyelmeztető jelzés adatai, és előre meghatározott szövegek állnak rendelkezésre, amelyeket mindössze egy kattintással fel lehet vinni. Előre definiált szövegek készülnek a figyelmeztető jelzések minden formájára és típusára. [Szlovákia, 2019]
- **A SIRENE ügyviteli rendszer egyetlen informatikai alkalmazás, amely nagymértékben automatizált módon kezel az összes üzenetet: a beérkező SIRENE-formanyomtatványokat automatikusan már meglévő ügyekhez regisztrálja és az illetékes ügyintézőhöz rendeli; a beérkező „A” formanyomtatványokat automatikusan feldolgozza és kulcsszavak alapján összeveti a nemzeti adatbázisokkal. E folyamat lehetővé teszi az említett kulcsszavakhoz kapcsolódó összes**

beérkező „A” formanyomtatvány napi egyszeri automatikus, kötegelt továbbítását az illetékes osztályoknak és egységeknek. Az „A” formanyomtatványokat csak egyezés esetén rendelik ügyintézőhöz manuális feldolgozás céljából. A külön nemzeti találati formanyomtatványokat a végfelhasználók automatikusan elküldik a rendőrségi bűngészőn/nyilvántartásokon keresztül a Schengeni Információs Rendszer figyelmeztető jelzésének előnézeti ablakából, és a bevándorlási összekötő tisztviselő kapja meg a postaládájába, majd SIRENE találatjelentési formanyomtatvánnyá alakítja. Ezek a folyamatok jelentősen megkönnyíti a SIRENE-iroda feladatainak ellátását, és elősegítik a kiegészítő információk és formanyomtatványok időben történő, hatékony cseréjét. [Litvánia, 2023]

4. Alapjogi szempontok

A kitoloncolás nyomon követése

- A megfelelő nyomon követést a nemzeti garantor teljes függetlensége, tevékenységének hatóköre, a visszatérők kísérete számára az alapjogokról (köztük a kiszolgáltatott helyzetben lévők csoportjainak jogairól) és a *visszaküldési tilalmának* elvéről biztosított képzések, valamint az egész területen működő, kiképzett kitoloncolási megfigyelők regionális hálózata biztosítja. [Olaszország, 2021]
- A kitoloncolási folyamat tekintetében további ellenőrzési réteget biztosít, fokozza az átláthatóságot, és még inkább támogatja a kitoloncolás monitoringmechanizmusának eredményességét az Állami Jogvédő által a kitoloncolásról szóló monitoringjelentések rendszeres online közzététele – ideértve az Ombudsman éves általános jelentésének részét képező angol nyelvű jelentéseket is. [Csehország, 2019]

5. Adatvédelmi felügyelet

- A Szövetségi Adatvédelmi Hatóság eszközöket dolgozott ki a szövetségi Schengeni Információs Rendszer és a vízuminformációs rendszer hatóságai rendszeres felügyeletének végrehajtására, és számos felügyeleti tevékenységet végez, többek között éves ellenőrzéseket hajt végre a Schengeni Információs Rendszer szövetségi részének végfelhasználó hatóságainál. [Németország, 2020]
- **Az Állami Adatfelügyelőség a SIS és a VIS felügyeletének megszervezéséhez ügymeneti folyamatmodellt és -jelölést használ, amely grafikus ábrázolásként szolgál az ügymeneti folyamatok ügymeneti folyamatmodellben való meghatározásához. Az ügymeneti folyamatmodell és -jelölés alapján az alkalmazottak megismerhetik az egyes szakaszokban és a teljes felügyeleti folyamat során ellátandó feladataikat.** [Lettország, 2023]

KÜLSŐ DIMENZIÓ

Együtműködés harmadik országokkal
Összekötő tisztviselők <ul style="list-style-type: none">
- A tagállamok háromoldalú rendőrségi megállapodásuk keretében megállapodtak abban, hogy megosztják a harmadik országokban működő összes összekötő tisztviselőjüket, és meghatározott földrajzi célterületeket céloznak meg. [<i>Belgium, 2015</i>]
- A skandináv rendőrségi együttműködési megállapodás értelmében a nemzeti bűnüldöző hatóságok (rendőrség, vám- és határőrség) világszerte használhatják a skandináv összekötő tisztviselők teljes hálózatát. A tagállamok más tagállamok összekötő tisztviselőit is igénybe vehetik. Ezen túlmenően, a tagállami rendőrségek közötti együttműködést erősíti az egy tagállam rendőrségénél történő bevetés is. [<i>Finnország, 2018</i>]
- A Nemzetközi Összekötő Iroda intranetén keresztül közvetlenül hozzáférhető az ujjnyomat-azonosító adatok adatbázisa, ahol a tisztviselők lekérdezhetik a nemzeti AFIS-t a figyelmeztető jelzéshez csatolt NIST-fájllal, így percek alatt lekérhetik bármely találatot. Amikor az automatikus keresés egyezést talál, az adott egyezést ujjnyomatszaktérő is ellenőrzi. E funkcióval nemcsak alfanumerikus paraméterek használhatók a nemzeti adatbázisok lekérdezéséhez, de biometrikus adatok is, így a személyek nagyobb pontossággal azonosíthatók. [<i>Litvánia, 2023</i>]
Nemzetközi együttműködés <ul style="list-style-type: none">
- A több harmadik országgal kötött többoldalú együttműködési és kétoldalú megállapodások valós idejű adatcserét tesznek lehetővé a tengeri felügyelettel kapcsolatban és a határátkelőhelyeken a kompok ellenőrzése, valamint egyéb határokkal kapcsolatos információk vonatkozásában. A hatóságok eszközök adományozásával aktívan támogatják harmadik országok határellenőrzési nemzeti képességeinek fejlesztését. [<i>Olaszország, 2021</i>]
- A nemzeti hatóságok a határőrizet regionális koncepciójának végrehajtása révén kezelik a migrációs áramlásokat és a schengeni térség határain kívülről átnyúló bűnözést. Ez magában foglalja harmadik országok összekötő tisztviselőinek kiküldését a tagállam regionális koordinációs központjaiba és viszont, aminek célja a közvetlen együttműködés és információcsere elősegítése. A harmadik országok felségvizein és szárazföldi területein bevetett határőregységek állandó közös tengeri és légi járőrszolgálatot biztosítanak. A regionális határőrizeti rendszert kutatás-mentés mechanizmus egészíti ki a nemzeti kutató-mentő ügynökség által koordinált hajókkal. [<i>Spanyolország, 2022</i>]
Vízumpolitika
Külső szolgáltatók <ul style="list-style-type: none">
- A szerződés be nem tartása esetén a külső szolgáltatókkal szembeni pénzügyi szankciók kiszabása, munkájuk fokozott ellenőrzésével kombinálva hatékony mód annak biztosítására, hogy a külső szolgáltató betartsa a szerződésben foglaltakat és javuljon teljesítménye. [<i>Ausztria, 2022</i>]

A KÜLSŐ HATÁROK IGAZGATÁSA

Országos és európai helyzetismereti és korai előrejelző rendszer

Együtműködés (helyzetismeret)

- Két szomszédos tagállam csendőrsége igen jó kétoldalú együttműködést alakított ki egy együttműködési megállapodás keretében. E megállapodás alapján lehetőség nyílik – többek között – közös tengeri és szárazföldi járőrszolgálatra, valamint az operatív személyzetre kiterjedő csereprogramokra. E tagállamok hatóságai megállapodtak abban is, hogy integrálják tengerfelügyeleti rendszereiket, és megosztják egymással a tengeri helyzetképre vonatkozó információkat. [Portugália/Spanyolország, 2017]
- A két szomszédos tagállam Nemzeti Koordinációs Központja közötti koordináció lehetővé teszi a közös helyzetkép kialakítását, a hatékony információcserét, a közös határokon a jobb helyzetismeretet és a fokozott reagálási képességet, mivel a két ország az eszközök elhelyezését is megosztja. [Portugália/Spanyolország, 2017]
- A (kizárólag a határellenőrzéshez használtakon túli) nemzeti adatbázisokhoz való közvetlen hozzáférés révén a nemzeti koordinációs központ mindig átfogó nemzeti helyzetképpel rendelkezhet, és gondoskodhat arról, hogy a nemzeti és európai szintű érdekelt feleknek jobb helyzetismerete legyen. [Finnország, 2023]
- A nemzeti koordinációs központ eljárást alakított ki az Eurosur fúziós szolgáltatásainak regionális és helyi szintű aktiválása iránti kérelmek elbírálására. Ezen eljárás során ellenőrzik az Eurosur fúziós szolgáltatásai iránti valamennyi kérelem jogszerűségét és relevanciáját, mielőtt benyújtanák azokat a Frontexhez, ezzel biztosítva, hogy csak releváns és költséghatékony kérelmeket küldenek a Frontexnek az Eurosur fúziós szolgáltatásai iránt, amelyeket aztán műveleti tevékenységekben vesznek igénybe. [Finnország, 2023]

Kockázatelemzés

Szárazföldi határok

- A határellenőrzési intézmény nemzeti kockázatelemzési rendszere hatékonyan működik, és azt funkcionális szervezetközi együttműködés támogatja. A határellenőrzési intézmény évente kétszer a vámhatósággal és a nemzeti rendőrséggel közös kockázatelemzési termékeket ad ki. Az európai integrált határigazgatás végrehajtásában közreműködő illetékes nemzeti hatóságok közötti, közös kockázatelemzési termékeket eredményező, rendszeres és szisztematikus információcsere révén biztosítható az átfogó nemzeti helyzetismeret, és támogathatók a megfelelő reagálási képességek. A határigazgatásban érintett illetékes hatóságok ezenkívül közös képzéseket, közös műveleteket és egyedi intézkedéseket szerveznek. [Litvánia, 2023]

Határforgalom-ellenőrzés

Szárazföldi határok

- A műszakvezető operatív tájékoztatót tart az első vonalbeli határforgalom-ellenőrzésre kijelölt tiszteknek, mielőtt azok határforgalom-ellenőrzést végeznének egy nem schengeni országból érkező nagy sebességű személyvonaton. Ezekon a tájékoztatókon számítanak a vámjogi képviselők részvételére, hogy a frissített kockázati profilokról, valamint az egyéb releváns működési adatokról

koherens információ-megosztás legyen biztosított. A határőrség járőrszolgálatának egy tagja kifejezetten titkosszolgálati képzésben részesült. Hatékony határforgalom-ellenőrzést végeznek a személyzet stratégiai elosztásának és az utasok összetételét tükröző megfelelő nyelv használatának köszönhetően. Az előzetes utasinformáció minden vonat, valamint az ezeken a vonatokon utazók és a személyzet tagjai esetében kötelező. A kijelölt határőrök feldolgozzák az utaslistán szereplő előzetes utasinformációkat, amelyeket előzetesen leellenőriznek az előre kiválasztott nyilvántartásokban, felmérve a megjelölt kockázatokat. Az úti okmányok vizsgálata és ellenőrzése szemrevételezéssel és megfelelő technikai eszközök használatával történik. [Finnország, 2018]

Légi határok

- Hat határőről álló külön egység figyeli a magánközlekedést és a szabadidős repülést, beleértve a könnyű légi járműveket és helikoptereket, mivel hozzáférése van a katonai radarral történő valós idejű útvonalkövetéshez és repülési adatokhoz. Az egység megkapja az összes repülési tervet, amelyeket azután elemez. Ha az indulási vagy érkezési repülőter nem határátkelőhely, egy rendőri egységnek figyelmeztető jelzést küldenek a beavatkozásra. A nem határátlépésre kijelölt repülőtereken történő jogosulatlan leszállás esetén a hatóságok bírságot szabnak ki. Rendszeresen elvégzik az eltérő repülési útvonalak kockázatértékelését. [Belgium, 2020]
- **A repülőterei határátkelőhelyeken az első és a második vonal között a nemzeti alkalmazáson keresztül folytatott kommunikáció igen nagy mértékben automatizált és felhasználóbarát. Találat esetén az első vonalbeli tisztviselőnek lehetősége van külön mezőben észrevételeket írni, majd az első vonal az észrevételeket tartalmazó üzenettel együtt megküldi a találati információkat a második vonalnak a nemzeti alkalmazáson keresztül. Ami az elektronikus átléptető kapukat illeti, rejtett ellenőrzésre vonatkozó figyelmeztető jelzéssel kapcsolatos találat esetén az elektronikus átléptető kapu üzemeltetője is észrevételt fűzhet a találathoz, amelyet aztán azonnal továbbítanak a második vonalnak, amely összegyűjti a rendelkezésre álló kiegészítő információkat, majd megküldi a találati formanyomtatványt a SIRENE részére. Az ellenőrzés így a figyelmeztető jelzés hatálya alá tartozó személlyel való kapcsolatfelvétel nélkül elvégezhető, a szükséges információk pedig összegyűjthetők.** [Litvánia, 2023]
- **Az utasadat-információs egység feladata az utasok adatainak gyűjtése és kezelése az országban jelenleg üzemelő összes repülőjáratra vonatkozóan. Feladata, hogy (éjjel-nappal) tájékoztassa az illetékes bűnüldöző hatóságokat, ha az érkező vagy a távozó utasok további vizsgálatára van szükség az adataik megfelelő adatbázisokkal (például SIS, I-24/7) vagy az e hatóságokkal együttműködésben, illetve a kérésükre modellezett absztrakt profilokkal való automatikus összevetést követően. Mivel minden bűnüldöző hatóságtól érkeznek megkeresések, az egység egyedülálló helyzetben van ahhoz, hogy észlelje a nyomozások vagy gyanús tárgyak közötti átfedéseket, és tájékoztassa az illetékes hatóságot. Az illetékes hatóságokkal és más tagállamok utasadat-információs egységeivel folytatott kommunikáció lebonyolítására szolgáló, nemzetközi bevált módszerek szerint létrehozott, jól kialakított ügyviteli rendszer meghatározó szerepet tölt be az egység feladatainak sikeres ellátásában és az általa folytatott információcserében. A műveletek során megfelelően figyelembe veszik a vonatkozó uniós és nemzeti jogszabályokban rögzített adatvédelmi előírásokat és eljárási követelményeket. Az egység proaktívan figyelemfelkeltő kampányokat folytat az általa kínált képességekről, amelyek mind technikai, mind humán erőforrás szempontjából színvonalasok.** [Lettország, 2023]

Határőrizet

- A határőrséget olyan operatív rendszer támogatja, amely lehetővé teszi a releváns adatbázisokba közvetlenül mobiltelefonról történő betekintést és a határőrizet operatív koordinációját. A rendszert az őrjáratok koordinálása, helyzetismeret, a járőrök elhelyezése és a hatékony reagálási képesség céljára is használják. A rendszer lehetővé teszi továbbá, hogy a Regionális Koordinációs Központ általános működési képet kapjon, lehetőséget adva a megfelelő beavatkozási eszközök és kommunikációs csatorna kellő időben történő megválasztására. Az interaktív felület lehetővé teszi, hogy a határőr- és rendőrjárőrök, a műszakvezetők és a Regionális Koordinációs Központ közvetlenül kiválasszák és elküldjék az egyes járőrökcsikba és hajókba szerelt monitorokra egy érdeklődésre számot tartó hely földrajzi helymeghatározási adatait. Folyamatos és átfogó helyzetismeretet biztosít a határőrizetért felelős határőrök számára, megkönnyíti a kommunikációt és javítja a reagálási képességeket. [Észtország, 2018]
- A határőrség a megfigyelési és beavatkozási feladatokhoz pilóta nélküli légi járműveket (a továbbiakban: UAV) használ. A rendszerhez a külső szárazföldi határokért felelős minden egyes regionális egység csatlakoztatva van. A rendszer három (pilóta nélküli mini motoros vitorlázó repülőgépekből álló) platformból, egy (távírányítású, képernyőkkel és antennával felszerelt) földi állomásból és egyéb támogató berendezésekből áll. A platformok nappali és éjjellátó kamerákkal vannak felszerelve, és egy platform minden időben használható. A kamerák kiváló minőségű képei valós időben jutnak el a földi állomáshoz vagy más csatlakoztatott címzettekhez. Ez az UAV-rendszer képes növelni a határőrizeti kapacitást, javítani a helyzetismeretet és elősegíteni a reagálási képességeket. Egy repülő objektum észlelésekor a Regionális Koordinációs Központ gyorsan tájékoztatást kap a konkrétan végrehajtandó beavatkozási intézkedésekről. [Lengyelország, 2019]

Nemzeti határőrizet adatbázis:

- A nemzeti határőrizeti koncepció átfogó és hatékonyan működő nemzeti adatbázison alapul, amely ötvözi az operatív és taktikai feladatok támogatásához szükséges összes lényeges funkciót. Ez a rendszer végig kíséri a határőrizet operatív ciklusának összes elemét, így az információgyűjtés támogatását, a tevékenységek taktikai és operatív eredményéről történő jelentéstételt, a műszaktervezést, az őrjáratok irányítását és összehangolását, valamint hatékony helyszíni válaszütemlések kialakítását és koherens helyzetismeret biztosítását. A szoftver egységes szolgáltatási platformot biztosít minden bűnüldöző hatóság számára, ezzel az erőforrások hatékony felhasználását vészhelyzet esetén, és a helyzetkép összeállításából fakadó előnyöket nyújtja a megjelölt felelősségi körökben. A szoftver kapcsolódik a helyszínen bevetett járőr mobil informatikai környezetének funkcióihoz. Átfogó és koherens kialakításának köszönhetően a rendszer helyi, regionális és országos szinten egyaránt üzemeltethető. [Észtország, 2023]

VISSZAKÜLDÉS

A nemzeti visszaküldési rendszer hatékonysága

Kiutasítási eljárások

- Az a gyakorlat, hogy a visszaküldésre, kitoloncolásra és beutazási tilalomra vonatkozó határozatot egy lépésben hozzák meg, csökkenti az adminisztratív terheket, miközben teljes mértékben tiszteltben tartja a visszaküldöttek eljárási jogait. [Ausztria, 2015]

- A kiutazási ellenőrzések során szabálytalan tartózkodás feltárásakor a „beutazási tilalom elrendelésének szándékáról” szóló értesítésre vonatkozó eljárás – a harmadik országbeli állampolgárnak a kifogás lehetőségének megadásával – lehetővé teszi a hatóságok számára, hogy a beutazási tilalmat a harmadik országbeli állampolgár távozásának megzavarása nélkül elrendeljék, a harmadik országbeli állampolgár jogainak tiszteletben tartása mellett. [*Hollandia, 2021*]
- A harmadik országbeli állampolgár által a visszatérési kötelezettség önkéntes távozás határidején belüli teljesítésének módszeres ellenőrzésére kialakított eljárás a következőket tartalmazza:
  - ha a fenti ellenőrzések nem vezetnek eredményre, az Állami Határőrség felkeresi a harmadik országbeli állampolgár tagállambeli utolsó ismert címét;
  - a Migrációs Osztályt tájékoztatják az eredményekről, amely megteszi a megfelelő intézkedéseket. [*Litvánia, 2018*]

Kitoloncolási eljárás

- A hatóságok számára azt lehetővé tevő eljárások vannak érvényben, hogy a kitoloncolási eljárás során később benyújtott menedékjog iránti kérelmekről gyors határozatot hozzanak, hogy megelőzzék a harmadik országbeli állampolgár kitoloncolásának elhalasztását vagy késleltetését, egyidejűleg gondoskodva a *visszaküldési tilalom* elvének érvényesüléséről. [*Hollandia, 2015*]

Önkéntes visszatérés

- A támogatott önkéntes visszatérési programok előmozdítása a menekültügyi és visszaküldési eljárások minden szakaszában biztosítja, hogy a harmadik országok állampolgárai a nemzeti hatóságokkal való legkorábbi kapcsolatfelvételtől kezdődően teljes körű tájékoztatást kapjanak az önkéntes visszatérés lehetőségéről. Ez a gyakorlat hozzájárul az önkéntes visszatérés magas arányához, ami méltóbb, biztonságosabb és költséghatékonyabb módon segíti elő az illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok visszaküldését. [*Luxemburg, 2016*]
- A nemzeti hatóságok az önkéntes visszatérést a teljes visszaküldési folyamat során prioritásnak tekintik. Az eljárás minden szakaszában – különösen az idegenrendészeti fogdáknak – proaktív megközelítés érvényesül a harmadik országbeli állampolgárok önkéntes távozására való ösztönzésére. Úgy tekintik, hogy az idegenrendészeti fogdák elősegítik az önkéntes visszatérést, az esetkezelők és a hatóságok aktívan motiválják a harmadik országok állampolgárait, hogy önkéntesen hagyják el az országot, miközben megfelelő elhelyezést és támogatást biztosítanak. [*Hollandia, 2021*]
- Az önkéntes visszatérésre és reintegrációra vonatkozó uniós stratégiával összhangban, a közös uniós visszatérési rendszer szerves részeként az önkéntes visszatérés és a reintegráció alkalmazását elősegíti és növeli a visszatérőkkel való korai kapcsolatfelvétel az önkéntes visszatérés/távozás előmozdítása során, valamint annak lehetősége, hogy a visszatérők a visszaküldési folyamat bármely pontján részt vehessenek egy önkéntes visszatérési rendszerben. [*Dánia, 2022*]

Informatikai rendszer

- A csúcstechnológia, a mobil eszközök és az információk könnyű hozzáférését és cseréjét biztosító átfogó adatbázisok használata elősegíti a tartózkodási joggal nem rendelkező harmadik országbeli állampolgárok tényleges visszaküldését. [*Hollandia, 2021*]
- A Frontex-modellel (RECAMAS) összhangban kifejlesztett nemzeti informatikai visszaküldési ügyviteli rendszer hatékony és integrált eszközt biztosít a visszaküldésben érintett hatóságok számára, elősegítve a visszaküldési ügyek eredményes kezelését. [*Olaszország, 2021; Észtország, 2023*]

- A nemzeti migrációs ügyviteli rendszer összekapcsolása a Frontex visszatérési alkalmazásának (Frontex Application for Return – FAR) charterjázat moduljával lehetővé teszi, hogy a nemzeti hatóságok közvetlenül elérjék a Frontex támogatásával szervezett charter műveleteket, és segíti a hatóságokat a visszaküldési műveletek hatékonyabb megszervezésében és az azokban való részvételben. [Ausztria, 2020]

Kitoloncolási célú őrizet

Idegenrendészeti fogdák

- A külföldiek regisztrációs létesítményeiben kialakított gyerekszoba megfelelő és ösztönző környezetet biztosít a gyermekek számára. Használatát a gyermekek számára vonzóvá teszi a hosszú nyitvatartási idő és a korlátozás nélküli elérhetőség, a szociális munkás jelenléte, valamint a rengeteg játék és tevékenység. [Litvánia, 2018]
- A családi központok és a célzott pszichiátriai létesítmények a fogvatartott kiszolgáltatott személyek sajátos szükségleteiről tudnak gondoskodni. A családi központ elrendezése, tevékenységei és a személyzet elkötelezettsége lehetővé teszi a megszokotthoz lehető legközelebb álló családi életet, és megfelelő és ösztönző környezetet biztosít a családok és a kísérő nélküli kiskorúak számára. A pszichiátriai létesítmény biztosítja a szoros együttműködést az érintett partnerek között a visszaküldési folyamat során a pszichés problémákkal küzdő kiszolgáltatott személyek szükségleteinek kielégítése és a visszaküldési eljárások hatékonyságának fokozása érdekében. [Hollandia, 2021]
- A kidolgozott protokollok és a személyzet képzése, a kialakítással és a rendszerrel együtt hozzájárulnak a kiskorúakat ért stressz és traumák enyhítéséhez a visszaküldési folyamat során, és összhangban állnak a gyermek mindenképp felett álló érdekével. [Norvégia, 2022]
- A külföldieknek biztosított létesítményekben működik mentálhigiénés rendelő, amely a mentális egészségi problémák, például a poszttraumás stressz-zavar leküzdéséhez és az öngyilkosság megelőzéséhez kínál segítséget harmadik országbeli állampolgároknak, valamint támogatja a beilleszkedésüket. A pszichológusok minden újonnan érkezőnél kiinduló értékelést végeznek, és tájékoztatják a létesítményen belül nyújtott pszichológiai támogatás igénybevételének lehetőségeiről. Ezáltal lehetővé válik a pszichológiai problémák korai azonosítása, ami biztosíthatja az ilyen esetek eredményes megközelítését és kezelését. A mentálhigiénés rendelők hétfőtől péntekig munkaidőben, telefonos vagy formanyomtatvánnyal történő időpontegyeztetés után kereshetők fel. Ez hozzájárul a nyitott és biztonságos környezet megteremtéséhez, különösen akkor, amikor emberkereskedelem áldozataival és más, különleges bánásmódot igénylő személyekkel kell foglalkozni. [Litvánia, 2023]

BELSŐ HATÁROK

Határokon átnyúló együttműködés a belső határ menti területeken

Operatív együttműködés a szomszédos tagállamokkal

- A szomszédos országokkal közösen végzett háromoldalú járőrözés vonatokon. [Ausztria, 2015]
- A tagállamok féléves közös bűnügyi elemzési jelentést és kétheti rendszerességű operatív bűnügyi elemzési jelentést készítenek. Ezenkívül napi tájékoztató készül egy adott tagállamban elkövetett bűncselekményekről, amelyet megosztanak a partner tagállamokkal. [Liechtenstein, 2015]

- Egy határ menti rendőrségi körzeten belül közös elemzőcsoport működik. A csoportban több hivatal vesz részt, köztük a rendőrség, a vámhatóság, valamint a határőr- és bűnügyi hivatalok. Az elemzéseket a határellenőrzéssel, rendészeti és vámügyekkel kapcsolatos döntések meghozatalához használják fel. Figyelemre méltó, hogy az elemzési jelentéseket arra használták, hogy tájékoztassák a tiszteket a közös járőrszolgálat előtt, ideértve a napok, időpontok és helyszínek meghatározását is, amennyiben ilyen járőrözésre kerül sor. A nem schengeni belépésre engedélyezett kikötőkről havi kockázatelemzési jelentések készülnek. Ezeket az információkat a határellenőrzés operatív és adminisztratív szempontjaihoz használják. [*Dánia, 2017*]
- A határokon átnyúló hatékony együttműködés és az erőforrások kölcsönös felhasználásának biztosítása érdekében a szomszédos tagállamok megállapodást írtak alá a leplezett humán felderítési források közös használatáról, titkos hírszerzési műveletek rendőrök közös csoportján keresztül történő végrehajtása céljából. [*Litvánia, 2018*]
- A két szomszédos tagállammal kötött kétoldalú rendőrségi együttműködési megállapodások lehetővé teszik a szabálysértésekkel kapcsolatos információcserét, rendelkeznek személyeknek a másik szerződő fél tisztjei által a másik állam területén történő szállításáról és átszállításáról, tartalmaznak a határokon átnyúló üldözés és megfigyelés hagyományos hatályát kiterjesztő rendelkezéseket, és a nemzeti rendőrökkel azonos rendőri jogköröket adnak a többi tagállam saját területükön tevékenységét végző rendőrei számára. Ezek a megállapodások számos határokon átnyúló közös rendőrségi együttműködési kezdeményezést is létrehoznak. [*Csehország, 2019*]
- A nemzeti adatrendszer valamely művelet megkezdését a képernyő felvillanásával jelzi, így azonnal figyelmezteti a kezelőket a szükséges utókövetésre. Élő hírsatornával is rendelkezik. A rendszerben látható a járőröző autók földrajzi helyzete is. A rendszerhez a Rendőrségi Együttműködési és Vámközpont és az egyedüli kapcsolattartó pont egyaránt közvetlen hozzáféréssel rendelkezik. [*Csehország, 2019*]
- A szomszédos schengeni országokkal kötött kétoldalú megállapodások időbeli és területi korlátozás nélkül lehetővé teszik a határokon átnyúló üldözést az érintett területeken, valamint az üldözésre engedélyt adnak az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i tanácsi kerethatározat 2. cikkében említett bűncselekményeken kívül is, például ha valaki kijátssza a rendőrségi vagy határforgalom-ellenőrzést. A kétoldalú megállapodások a Schengeni Egyezmény rendelkezésein is túlmutatnak, mivel lehetővé teszik a vízi üldözést, valamint azt, hogy az üldözött személyt az üldözést végző külföldi rendőr elfoghassa. A megállapodás értelmében az üldözés több schengeni belső határon át is folytatható. [*Szlovákia, 2019; Magyarország, 2019*]
- A tagállamok sikeres együttműködést folytatnak a határokon átnyúló megfigyelés terén a szomszédos országokkal a GPS-eszközök nemzetközi kérésre történő nyomon követésekor. Minden környező ország rendelkezik műszakilag kompatibilis eszközökkel, amelyek biztosítják a járművek fizikai felügyelet nélküli sikeres nyomon követését. A központi iroda koordinálja az ilyen jellegű ügyek lebonyolítását és átfogó statisztikákat vezet. [*Magyarország, 2019*]
- Az illegális bevándorlás és a csempészet elleni küzdelemre felállított, két nemzetiségű közös dandárok olyan integrált és állandó nemzetközi együttműködési mechanizmusok, amelyek lehetővé teszik két szomszédos ország számára, hogy a migrációs kockázatok közös elemzése alapján szervezzenek ellenőrzéseket. Ezek a francia-német és francia-olasz határokon felállított, mindkét ország azonos számú, technikai és nyelvi készségeik alapján kiválasztott tisztjéből álló „dandárok” (vagy „közös egységek”) a prűmi megállapodások vagy kétoldalú megállapodások hatálya alá tartoznak. A közös járőrszolgálatok szervezése mellett a közös dandárok (vagy közös egységek) közös kiképzést is

nyújtanak. Ez a közös dandárrendszer megkönnyíti a két szomszédos ország közötti információcserét és az ellenőrzési műveletek összehangolását, ezért ösztönözni kell, és ki kell terjeszteni más határokra, különösen a francia-spanyol határra. [Franciaország, 2021]

- **Regionális szinten a határon átnyúló együttműködés a szomszédos tagállamok illetékes hatóságaival aláírt közigazgatási jegyzőkönyveken alapul, amelyeket a továbbiakban éves cselekvési tervek révén hajtanak végre. Ez a gyakorlati együttműködés közös kockázatelemzésre, közös műveletekre és járőrözésre, meghatározott események kezelésére és közös képzésekre terjed ki. Rendszeresen terveznek közös járőrszolgálatot. Ez az együttműködési koncepció jó alapot teremt a regionális szintű közös operatív reagáláshoz, a szűkös erőforrások közös használatához és átfogóbb bűnözési helyzetkép kialakításához. [Észtország, 2023; Lettország, 2023]**

BELSŐ BIZTONSÁG

Nemzeti bűnüldözési stratégiák

- Az igazságügyi és biztonsági miniszter négyévente meghatározza a Nemzetbiztonsági Menetrendet, és abban a rendőrségi feladatok nemzetpolitikai célkitűzéseit. Regionális szinten az önkormányzat a Regionális Biztonsági Menetrendben képezi le a nemzeti prioritásokat a rendőrség regionális politikai célkitűzéseivé. A bűnüldöző hatóságok hírszerzési és információcserét folytatnak abból a célból, hogy a nemzetbiztonsági menetrendhez, a regionális biztonsági menetrendekhez és a súlyos és szervezett bűnözés általi fenyegetettség Europol általi értékeléséhez (SOCTA) való hozzájárulás érdekében. A Kutatási Osztály irányító bizottságainak feladata a teljes eljárás koordinálása és monitoringja. A napi operatív tájékoztató lehetővé teszi a különböző rendőri csoportok számára a saját munkaterületükön felmerülő konkrét kérdésekről való tájékozódást. A tájékoztató nemzeti mintára épül, és minden helyi, regionális, nemzeti és nemzetközi szintű releváns információt és hírszerzési információt tartalmaz. Kidolgozásra kerülnek különféle fenyegetésértékelések is. Ezeket például kiindulópontként használják a szervezett bűnözés elleni küzdelemmel és a terrortámadások valószínűségét mutató fenyegetettségi szintek becslésével kapcsolatos szakpolitikai döntéshozatalhoz. Ezenkívül az összes regionális hírszerző szolgálat kutatási és elemzési referatúrája saját fenyegetés- és biztonsági értékelést készít. [Hollandia, 2021]
- **A Legfőbb Ügyészség összekötő ügyészt jelölt ki az egyedüli kapcsolattartó ponthoz, akivel gyakran egyeztetnek a figyelmeztető jelzések és nemzetközi elfogatóparancsok megjelöléséről, összetett nemzetközi nyomozásokról és egyéb olyan ügyekről, amelyekben ügyészi véleményre van szükség. [Portugália, 2022]**
- **Nagyon szoros együttműködés van a külföldi összekötő tisztviselők és a nemzetközi igazságügyi együttműködésért felelős központi hatóság között, amely tanácsot és segítséget adhat a tagállamhoz intézett európai nyomozási határozatok vagy kölcsönös jogsegély iránti kérelmek megírásához. [Portugália, 2022]**
- **A rendőrség bünyügyi elemző egységeinél elemzési eszközt használnak, amellyel operatív adatok alapján „profilokat” készíthetnek bűnözési jelenségekről, és amely interaktív módon jeleníti meg az adott jelenséget, annak tendenciáit, elkövetési módjait és alakulását a felhasználó számára. Az alkalmazás bevezetésének 2019-es kezdete óta a rendőrség jelentősen bővítette az elemzett bűnözési jelenségek és a felhasználók körét. [Litvánia, 2023]**

A nemzetközi bűnüldözési információcsere egyedüli kapcsolattartó pontjának szervezete

Szervezet, információcsere

- A nemzetközi rendőri együttműködés jobb koordinálása érdekében a rendőrség létrehozta a nemzetközi rendőri együttműködés kapcsolattartó tisztviselőinek hálózatát. E tisztviselők megtalálhatók összes regionális rendőr-főkapitányságon és a fővárosban a Fővárosi Rendőr-főkapitányságon. A kapcsolattartó tisztek a helyi rendőrség és az Országos Rendőr-főkapitányság egyedüli kapcsolattartó pontja közötti összekötőként működnek az alábbi feladatok ellátása során: tanácsadás a rendőrségi együttműködés csatornájának megválasztását illetően, segítségnyújtás az információcsere-kérelmek megszövegezésében, lefordításában, a válaszok helyi rendőrséghez történő eljuttatásában, a helyi rendőrség nemzetközi információcsere különböző lehetőségeire vonatkozó ismereteinek erősítése. A kapcsolattartó tisztviselők segítik az információcsere-kérelmek minőségének javítását és megkönnyítik a koordinációt. [*Lengyelország, 2019*]
- Kiforrott rendszer létezik a bűnügyi biztonsági események helyi szinttől a regionális és állami szintnek történő napi jelentésére. A gyakorlatban az elmúlt 24 óra eseményeiről egy e-beszámoló rendszeresen elérhető a helyi rendőrség vezetői csoportja, a regionális szint és az Állami Központi Bűnügyi Rendőrség számára. A rendszer minden szinten lehetővé teszi a tájékozott döntéshozatalt. [*Németország, 2020*]
- A terrorizmusellenes műveleteket koordináló rendszer az összes hírszerzési információt összegyűjti a terrorizmus, az erőszakos radikalizmus, a szervezett és súlyos bűncselekmények megelőzéséért és az ellene folytatott küzdelemért felelős különböző rendőri szervezetektől és intézményektől. A rendszer az információkezelés és a működési koordináció kombinálásával megfelelő alternatívát nyújt olyan helyzetekben, amikor az illetékes nemzeti hatóságok nem rendelkeznek hozzáféréssel egymás adatbázisaihoz. [*Spanyolország, 2022*]
- **Nemzetközi ügyintézők kirendelése regionális szinten különböző rendőrkapitányságokhoz. Ezek az ügyintézők az egyedüli kapcsolattartó ponthoz tartoznak, és négyhetes képzést végeznek el a nagy méretű informatikai rendszerekről, a kiegészítő információk SIRENE-csatornán keresztüli cseréjéről, a biometrikus adatok kezeléséről, valamint az Europolnál és az Eurojustnál tett helyszíni látogatásokról. Teljes körű hozzáféréssel rendelkeznek az egyedüli kapcsolattartó pont ügyviteli rendszereihez, az Interpol I-24/7 nevű biztonságos globális rendőrségi kommunikációs rendszeréhez, és jogosultak a Schengeni Információs Rendszer figyelmeztető jelzéseit és Interpol-közleményeket rögzíteni. Emellett az érintett rendszerekhez is hozzáférnek, és a nemzeti SIRENE-irodánál és a nemzetközi kommunikációs központban dolgozó ügyintézőkével egyenértékű engedélyekkel rendelkeznek. Ennek eredményeképpen mindegyik helyi részlegnél rendelkezésre áll a Schengeni Információs Rendszerrel kapcsolatos szakértelem. Ezenkívül a nemzetközi ügyintézők a kért információk minőségéről és jogi relevanciájáról egyaránt meggyőződnek, megfogalmazzák az Europol összekötő tisztviselőinek küldendő SIENA-üzeneteket, és képzést tartanak a nemzetközi rendőrségi együttműködésről a helyi rendőrkapitányságon. [*Finnország, 2023*]**

Szervezet

- A Rendőrségi, Vám- és Határőr Büntfelderítő és Elemző Központ a bűnüldöző hatóságok közötti hatékony együttműködés és koordináció egyik formája, amely többek között közös elemzési és fenyegetésértékelési termékeket állít elő. E minőségében olyan összekötőnek tekinthető, amely egyaránt támogatja a szakpolitikai szintet a közös helyzetkép alapján a tényeken alapuló döntések

meghozatalában, illetőleg a regionális és helyi szolgálatokat nyomozási és hírszerzési erőfeszítéseikben. [Finnország, 2018]

- Átfogó és intenzív az együttműködés a bűnüldöző hatóságok és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal között, országos és regionális szinten egyaránt. Általános gyakorlat a közös vizsgálatok és műveletek folytatása, valamint az információ- és adatcsere. [Magyarország, 2019]
- A Rendőrségi Együttműködési Központok saját új, korszerű ügyviteli rendszerrel rendelkeznek, amely integrálva van a nemzeti CMS rendőrségi rendszerébe, és a határokon átnyúló tevékenységekről szóló átfogó automatizált statisztikák készítéséhez beépített funkciókkal rendelkezik. [Magyarország, 2019]
- A központi hivatalok létrehozása, a különböző igazgatási szervek erőforrásainak összevonása és a bűncselekmények egy típusára összpontosítás igen hatékony működési eredményekhez vezet. [Franciaország, 2021]
- Hatékony struktúra nemcsak a nemzeti fenyegetésvértékelés, hanem a célzott fenyegetés- és kockázatelemzések elkészítéséhez is. A struktúra egyesíti a központi szervezett minőség-ellenőrzést a regionális szintű követelményelemzéssel. A stratégiai bűnügyi elemzésért a multidiszciplináris stratégiai elemző egység felelős. Az egység egy országos szinten dolgozó csoportból és több régióban terepen működő csoportokból áll. A minőség-ellenőrzés központi szinten történik, ami biztosítja a különböző analitikai termékek koherenciáját. Az egység készíti a szervezett bűnözői csoportokra összpontosító, éves nemzeti fenyegetésvértékelést. [Franciaország, 2021]
- **A rendőrség és a vámhatóság közötti egyetértési megállapodás kiterjedt együttműködésre ad lehetőséget a két közigazgatási szerv között, egyúttal rendelkezik a lényeges adatok, valamint stratégiai, taktikai és operatív hírszerzési információk cseréjéről és megosztásáról, különösen az adatokhoz való kölcsönös hozzáférés megkönnyítésével, megfelelően figyelembe véve az egyének jogait és az adatvédelmi szabályokat, továbbá operatív ügyekre vonatkozó bevált módszerek és eljárások kidolgozásáról és előmozdításáról együttes fellépések, közös mobil járőr-csoportok, közös nyomozócsoportok, közös hírszerző csoportok, az eszközök szolgálatok közötti megosztása, valamint a technológia fejlesztésével, beszerzésével, kiépítésével és használatával kapcsolatos együttműködés tekintetében.** [Ciprus, 2021]
- **Az egyedüli kapcsolattartó pont kockázatelemző csoporttal rendelkezik, amelynek feladata az egyedüli kapcsolattartó ponthoz érkező nemzeti és nemzetközi kérelmek mélyrehatóbb elemzése, kiegészítő információk gyűjtése a rendelkezésre álló adatbázisokban, valamint elemzési jelentések készítése a feltárt bűnözési tendenciákról és elkövetési módokról. A jelentéseket ügyészeknek, illetve az illetékes rendvédelmi szerveknek továbbítják az érintett nyomozások támogatása céljából.** [Portugália, 2022]
- A Nemzetközi Együttműködési Törzs egyesíti az operatív információcsere a nemzetközi szintű stratégiai döntéshozatallal. Ez a részleg ad otthont a bűnüldözéssel kapcsolatos nemzetközi információcsere nemzeti egyedüli kapcsolattartó pontjának. A részlegben egyaránt képviselteti magát a nemzeti rendőrség, a regionális rendőrség és a vámhatóságok, ami a munka előnyére válik. Mindkét illetékes hatóságnál működik szakértői hálózat a nemzetközi rendőrségi együttműködés terén, amelyek regionális szinten segítséget és tanácsot adnak a bűnüldözési hírszerző egységeknek a nemzetközi rendőrségi együttműködés eszközeinek használatában. A főbb bűnüldöző hatóságok rendszeresen képzést nyújtanak a szakértőknek a nemzetközi rendőri együttműködésről. Ezek a szakértők a regionális szintű egységükön belül tevékenykednek, és ezt a funkciót napi munkájuk mellett látják el. Ismereteiket egy éves értekezleten továbbítják a hálózatnak, ahova például előadóként meghívják az Europol nemzeti összekötő tisztviselőit. E találkozók között az új eljárásokra vonatkozó ismeretek hírlevelek, illetőleg

eseti találkozók útján jutnak el a hálózathoz. Ezen túlmenően a hatósági hálózat szakemberei a hálózathoz való csatlakozás előtt egyhetes képzésképzésen vesznek részt. Ezek a szakértői hálózatok a nemzetközi rendőri együttműködéssel kapcsolatos ismeretek regionális szintű terjesztésének alacsonyküszöbű módját képezik. [*Spanyolország, 2022*]

Az Europol eszközeinek használata a határokon átnyúló együttműködéshez és információcseréhez

- A rendőrségi nyomozások nemzeti rendszeréből származó adatok automatikusan feltöltődnek az Europol információs rendszerébe. A folyamatban lévő vizsgálatok adatbázisa össze van kötve az Europol információs rendszeréhez kapcsolt automatikus adatfeltöltővel. Naponta visznek fel új információkat, bővítik a meglévő információkat, és törlik a régi információkat. Ez a folyamat teljesen automatizált. Az Europol nemzeti egysége kezeli a nemzeti nyomozások és az Europol információs rendszerében már elérhető külföldi nyomozások közötti találatokat. [*Hollandia, 2021*]